

Seyss-Inquart te Berlijn) dat ook hij in bezet Nederland een eigen vertegenwoordiger zou bezitten in de persoon van Seyss-Inquarts *Beaufragter* bij de Nederlandse Bank, dr. Wohlthat.

Heeft Seyss-Inquart voorzien, in welke mate zijn eigen macht beperkt zou worden door de machtsuitoefening van enkele van zijn naaste medewerkers? Het zou ons niet verbazen. De man immers die op zeven-en-veertigjarige leeftijd tot *Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete* werd benoemd, was sinds een aantal jaren nauwkeurig op de hoogte van de gang van zaken in de Nazipartij en in de Nazistaat en had persoonlijk ervaren dat zij een politieke jungle vormden waarin roofdieren rondslopen.

Seyss-Inquart

Arthur Seyss-Inquart werd op 22 juli 1892 geboren in Stannern in Moravië, toen deel van de Oostenrijks-Hongaarse Dubbelmonarchie; zijn ouders brachten in dat plaatsje hun vakantie door.¹ Zijn vader was de eerste geweest die zich 'Seyss-Inquart' had mogen noemen; de toevoeging 'Inquart' kwam van een oom van diens moeder, een *Ritter* von Inquart, die zelf geen zoons had en die de oude familienaam tegen uitsterving wilde behoeden. Arthurs vader was katholiek, zijn moeder was een uit Beieren afkomstige lutherse, die zeer aan haar geloof gehecht was. Ze had van haar man, overigens een lastig heerschappij, de toezegging gekregen dat ze haar dochters in de lutherse leer mocht grootbrengen; alleen de zoons zouden katholiek worden. De oudste, Richard, ontving later de priesterwijding.

Arthur was de jongste van zes kinderen (drie jongens, drie meisjes) van wie er één, een jongetje, als baby stierf. Zijn vader was, toen Arthur geboren werd, leraar in de klassieke talen aan het Duitse gymnasium te Iglau en werd kort nadien benoemd tot rector, alweer van een Duits gymnasium, te Olmütz. Beide stadjes lagen in gebieden die min of meer Duitse taaleilanden vormden en waar de Duits-sprekenden (ze werden later 'Sudetenduitsers' genoemd) in de laatste decennia van de negentiende eeuw een voortdurende strijd voerden tegen het opkomende Tsjechische nationalisme. Arthurs vader was in dit opzicht niet bekrompen: vrouw en kinderen moedigde hij aan, Tsjechisch te leren; dat werd evenwel door Arthur en door zijn zeven jaar

¹ Nadere gegevens over Seyss-Inquarts jeugd en verdere ontwikkeling in H. J. Neuman: *Arthur Seyss-Inquart*; enkele aanvullingen in J. Huf: 'Wie was Seyss-Inquart?', *De Spiegel*, 1-29 okt. 1966.